

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnicijemane za celoletno 3 gld. 60 kr., za polleta 1 gld. 80 kr., za četrtleta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

☞ V Ljubljani v sredo 30. septembra 1868. ☞

Gospodarske stvari.

Presajanje in kopanje mladih drevesic.

Bliža se nam čas, da bodo zaspala naša drevesca. To pa daje povod vprašanju: kdaj je čas presajati drevesa? Odgovor: kadar drevesa spijo, je dober vsak čas jih presajati.

Kdaj pa drevesa spijo? Drevesa spijo, kadar perje od njih pade, in tako dolgo, da zopet na novo poganjajo. Kdaj je pa najboljši čas presajati drevesa, tega do današnjega dne še nihče na tanko ne vé; saj kmetiški pregovor pravi, vsake reči se človek izuči, sejati pa nikoli o pravem času, ker včasih je zgodnja setev, včasih pozna bolja. Skušnja nas uči, da jesensko presajanje je veliko bolje, kakor spomladansko. Zakaj? Zato, ker se čez zimo zemlja lepo okoli korenin v jeseni vsajenega drevesa vleže, in spomladi potem hitro raste. Spomladansko presajanje pa rado usahne, če je suha spomlad, zato, ker zemlja prelahlo leži okoli korenin. Ko bi mogel vse skušnje pripovedati, pač bi lahko skazal, da je to resnično. Kar sem jih v jeseni sadil, ni mi še nobeno usahnilo, spomladanskih pa že veliko.

Skozi več let veliko drevesec vsako leto kopati imam. Kopal sem več let brez potrebne, po skušnji potrjene lopate; kakor sem kopal, sem druga mlajša okoli stoječa drevesca pokončaval, dokler nisem potrebnega orodja za to imel. To orodje je železna lopata. Lopato, ktero sem iznajdel, sem tudi drugim sadjerejcem posojal, pa je vsem dopadla. Ker so me nagovarjali, naj razglasim to kopalnico, naj jo popišem, da si jo vsak lahko naredi.

To orodje, narejeno iz eno colo debelega železa, je 3 čevlje dolgo, na koncu ima podolgato-okroglasto lopato. Poldrugi čevlj od konca ima šino, da se na-njo stopi in lopata v zemljo porine. Na drugem koncu ima 2 coli veliko luknjo ali tuljavo, da se va-njo dene lesen kol, 3 čevlje dolg. Na koncu, kjer lopata gré v tla, je dolga 5 col, široka pa 4 cole; oba konca sta podolgato-okroglasta, da, kadar se iz zemlje potegne, preveč koreninic za seboj ne potegne. Tudi ne sme biti preveč ostra, da koreninice pred seboj odrija in jih ne prerezuje. Na sredi tega orodja je šina, da delavec na-njo stopi in jo porine pod drevesce.

To lopato naredi lahko vsak kovač. Kdor bi si je pa ne hotel sam oskrbeti, mu jo pa tudi jez oskrbim, ker vem za skušenega kovača, ki jo naredi za 3 goldinarje.

Kadar se rabi ta lopata, postavi se en čevlj od drevesa od tiste strani, kjer je več prostora, da se druga mlajša drevesca zraven ne poškodvajo. V zemljo poriniti se mora na pošev z nogo, tako, da se pride na sredo noter pod drevesce. Dva človeka pa morata biti

kadar je lopata pod koreninami. Eden pritisne lopato počasi, drugi pa ravno tistikrat za drevesce potegne. Kmalu se čuti, če ne gré, da ima močne korenine. Zdaj se mora z lopato popraviti na drugo stran, komor korenine bolj držijo. Ko se zemlja bolj orahlja na eni plati, se pa postavi lopata na drugo plat, kjer korenine bolj močno stojijo; zdaj vdrugeč nategneta oba kmalu, pa drevó mora iti iz tal. Ako je pa zemlja mehka pod lopato, mora se količek djati pod njo, in potem se nategne, da ne gré lopata v tla. Kdor je bistre glave, se mu ne bo treba veliko učiti; kmalu bo znal. Če izkoplje 10 dreves, bo iz skušnje vse znal.

Pri tej priliki naj naznam, da tudi letos imam veliko sadnih dreves za prodaj: jabelčnih, hruševih visokih in pritličnih, češpljevih 50 sort, mirabelic, breskev, češenj, orehov, — vseh skupaj čez 600 sort, med kterimi je veliko posebnih in žlahnih iz daljnih krajev. Kdor želi kaj kupiti, naj piše v hitrem. Za Slavonijo je naročeno več tisoč drevesec; privoščil bi žlahnega drevja še posebno našim gospodarjem.

Andrej Net,
sadjerejec na Kokrici blizu Kranja.

O napravi učilnic

za kmetijstvo in gojzdarstvo na Kranjskem.

Poročilo deželnega odbora o napravi teh učilnic, kteremu je dr. Bleiweis v pondeljek poročnik bil, glasilo se je tako-le:

V 16. seji deželnega zbora 1866. leta je bilo v 3. točki sklenjeno:

„Naprava taciš sol, v kterih se učijo posamesni razdelki kmetijstva, namreč naprava šole za sadje- in vinorejo, za svilo- in čbelorejo na Dolenskem, in naprava niže gozdarske šole na Gorenškem ali Notranjskem s primerno pripomočjo deželnega zaklada se za potrebno spoznava. Deželnemu odboru se daje naloga, naj pozveduje in pripravi, kar je v ta namen treba, in naj prihodnjemu deželnemu zboru predlaga o tem gotove nasvete.“

Po prejeti tej nalogi je deželnemu zboru prva skrb bila, izvedeti mesto, kjer bi se od deželnega zbora zaželeni učilnici napravili. Tako mesto pridobiti so se kazale deželnemu odboru 3 poti: ena, da si dežela kupi tako posestvo, ki je za učilnico pripravno, — druga pot ta, da si tako posestvo v najem vzame, — in tretja pot ta, da se najde kak veči posestnik, ki bi proti primerni dotaciji napraviti dal učilnico na svojem posestvu.

Ker bi prve dve poti prizadjale deželnemu zakladu velike, nezmagljive stroške, in ker bi zdaj nameravane specialne učilnice utegnile nehati takrat, kadar bi se